



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Præcipuæ objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

honestas est & bona moraliter. Secundum etiam affirmari nequit: tum quia, ut supra ostendimus, bonum delectabile nunquam debet esse finis naturæ rationalis: tum etiam, quia si ad colendam otiositatem ve. horum aut operum, sufficeret ea ad aliquam naturæ delectationem ordinari, vix ullum esset verbum aut opus otiosum; quia nullum ferè est quod non dicatur aut fiat propter aliquam naturæ delectationem, seu animi vel corporis oblectationem. Unde ut verba aut opera non sint otiosa, necessariò requiritur, ut ad proprium finem naturæ rationalis, id est ad aliquod bonum honestum & rationi consonum, virtualiter saltem referantur.

§. V.

Præcipue objectiones solvuntur.

OBJECTIONES primò: Homo non tenetur dirigere omnem actum suum in finem honestum: Ergo ruit primum ac præcipuum fundamentum nostræ sententiæ. Consequentia patet. Antecedens probatur: quia nullum est præceptum ad id obligans: nam vel esset positivum, vel naturale? Non primum, cum ex Scripturâ non constet: Sed neque secundum, quia ad nullam ex præceptis Decalogi, ubi naturalia continentur, spectat: Ergo &c.

Confirmatur: Præcepta omnia sunt de actibus virtutum: Sed referre omnia ad finem honestum, ad nullam virtutem pertinet: Ergo de hoc nullum extat præceptum.

Confirmatur amplius: Rigorosum nimis videtur, & ferè impossibile, obligare hominem ad hoc quod in omnibus suis actionibus, in his etiam quæ ad naturæ commoditatem & individui conservationem pertinent, ut spuere, purgare nares, fricare barbam, &c. semper rectum finem apponant: aliter continuo peccarent homines, saltem venialiter, cum continuo tales actiones occurrant, & homines non recordentur eas referre in bonum finem.

Ad objectionem respondeo, negando Antecedens. Ad cuius probationem, nego etiam Antecedens: quia ut supra disp. 1. art. 2. explicando regulas moralitatis dicebamus, sicut agentia naturalia determinantur ab Authore naturæ ad proprios actus, naturali inclinatione, ita agens liberum determinatur per leges & præcepta: Videmus autem quod agentia naturalia recipiunt ab Authore naturæ inclinationem, ut per omnes suos actus tendant ad proprios fines consonos suis naturis: Ergo etiam agens rationale & liberum debuit habere præcepta & legem, ut omnibus suis actibus deliberatis tendat ad finem consonum naturæ rationali, qui est bonum honestum. Neque verò minus spectat ad naturæ Authorem, dare agentibus libetis pro omnibus suis actibus determinationem moralem, quæ est per præceptum, quàm agentibus naturalibus determinationem naturalem, quæ est per naturalem inclinationem. Ex quo patet, tale præceptum esse naturale. Ad quod autem ex decem contentis in Decalogo referatur, variè opinantur Authores. Quidam existimant illud esse reducendum ad præceptum dilectionis Dei, nam ratione hujus præcepti tenemur diligere Deum super omnia, & habere eum pro fine ultimo, & consequenter referre in ipsum omnes nostras actiones, saltem mediâtè, quod fit ordinando ea,

Ad aliquem finem honestum. Alii dicunt, quod sicut est præceptum naturale non prodigendi pecunias, ita & non terendi tempus inanisiter & potentias animæ vel corporis in operibus vanis & otiosis inutiliter non occupandi.

Veritas tamen & probabilius existimo, quod sicut dantur quædam veritates, quæ per se non pertinent ad objectum fidei, sed sunt veluti præambula ad illam, ut Deum existere, Deum esse unum, sicut docet D. Thomas 1. p. qu. 2. art. 2. ad 1. ita dantur quædam præcepta naturalia, quæ non continentur in præceptis Decalogi, sed sunt quasi præambula ad ipsa; sicut est præceptum diligendi seipsum, ad quod reducitur præceptum de non operando absque fine rationabili, in quantum homo, quia rationalis est, & vivit vita intellectuali, ac elevata supra vitam brutorum, debet diligere suam dignitatem, & operari ut homo, non verò assimilari jumentis insipientibus, ut in prima ratione fusè expendimus. Ex quo inferitur quod operari absque fine rationi consono, non opponitur alicui virtuti, sed naturali inclinationi hominis operandi ut rationalis est, quæ inclinatio nascitur ex amore naturali sui ipsius, qui non est virtus aliqua, sed aliquid majus virtute. Unde patet responsio ad primam confirmationem.

Ad secundam dicendum, præceptum illud non esse ita rigidum & difficile, sicut adversarii existimant; quia, ut supra annotavimus, non præcipitur ut actualiter omnes actus nostros referamus in bonum honestum, sed sufficit quod referamus virtualiter: idque impletur, quando proponit homo operari ex fine honesto actiones suas; hæc enim relatio manet, quamdiu non retractatur. Nec peccatur continuo, ex hoc quod tale præceptum datur: Tum quia multæ actiones, quæ videntur indifferentes, revera tales non sunt, sed quod in recreationem honestam, aut commoditatem delectationem, vel naturæ solatium seu quietem referantur, aut virtualiter referantur: Tum etiam quia plures non sunt ex deliberatione, sed ex imaginatione, ut fricare barbam, movere pedem, levare festucam &c. præceptum autem referendi actus nostros in bonum honestum: non obligat, nisi quando operamur humano modo, & cum consilio ac deliberatione rationis.

Dices, Esto detur tale præceptum, possunt tamen aliqui ejus obligationem invincibiliter ignorare, subindeque ratione talis ignorantie ab ejus impletione excusari: Ergo saltem in illis poterunt dari actus humani indifferentes in individuo. Adde quod opinio opposita, quæ negat dari tale præceptum, non caret probabilitate: potest autem quis licitè & tutè conscientiam sequi opinionem probabilem, relicta probabiliori: unde tunc, faciens actum indifferentem ex fine etiam indifferenti, non peccabit, quia uteretur probabili opinione; neque faciet actum moraliter bonum, quia non intendet, ut supponimus, finem honestum, sed indifferentem: Ergo saltem in aliquo casu poterit dari actus indifferens in individuo.

Propter hoc argumentum aliqui dicunt, quod sicut inter duos Reges non potest dari bellum iustum ex utraque parte, per se loquendo, per accidens tamen id potest contingere, supposita ignorantia invincibili ex parte unius, v. g. si unus ex illis invincibiliter ignoret jus quod

alter habet in aliquam provinciam, vel civitatem, pro qua bellum geritur: ita similiter (inquunt) quamvis per se loquendo repugnet dari actionem humanam indifferentem in individuo, per accidens tamen id potest contingere, & de facto contingit in illo duplici casu in objectione adducto.

34 Sed hæc solutio & doctrina displicet: tum quia D. Thomas universaliter asserit, nunquam posse dari actum indifferentem in individuo: tum etiam quia si semel hoc admittatur, omnia replebimus actibus indifferentibus & otiosis; quia poterit quilibet dicere, se velle ut opinione probabili Scoti & Vazquezii, & sic poterit multiplicare actus istos, & generare habitum moralem indifferentem, qui neque erit virtus neque vitium; quod repugnat Aristoteli & D. Thomæ: nam Philosophus 2. Ethic. cap. 3. inquit quod habitus morales versantur circa illa, per quæ homo fit melior vel deterior. Et cap. 12. asserit quod habitus existentes in voluntate, vel sunt virtutes; vel vitia. Idem docet S. Thomas infra q. 54. art. 3. & in proemio qu. 55. ubi dicit nullum habitum moralem esse medium inter bonum & malum. Unde

35 Melius & facilius responderetur, negando primum casum esse possibilem: quia quamvis secundum rationem speculativam possit quis tale præceptum invincibiliter ignorare, non tamen secundum rationem practicam. Ut enim ostendimus, est præceptum seu dictamen generale synderesis & prudentiæ omnes actiones humanas & deliberatas in bonum honestum dirigendi, seu nunquam sustinendi in bono delectabili tanquam in fine, & nunquam otiosè aut inutiliter operandi: prima autem principia, tam speculativa quam practica, singulis hominibus ab Authore naturæ insita sunt, ut mediis ipsis consistant se tam in speculativis quam practicis dirigere, unde de illis in nullo homine, quantumvis bardo & stupido, ignorantia invincibilis dari potest. Ad illud quod subditur de opinione probabili, dicendum est non esse licitum sequi opinionem minus probabilem, in concursu probabilioris, sed nos teneri eligere id quod probabilius & verosimilius iudicamus, ut in dissertatione de probabilitate, infra subjicienda, fusè ostendemus.

36 Obijcies secundò: Agere aliquid solùm ad delectationem capiendam, seu ordinare operationem aliquam ad bonum delectabile tanquam ad finem, non est malum, nec rationi dissonum, sed merè indifferens: Ergo possunt dari actus indifferentes in individuo. Consequentia patet ex dictis in prima probatione conclusionis, Antecedens probatur. Comedere vel bibere absque necessitate, solùm ad delectationem capiendam, scilicet ob frigiditatem potus, vel suavitatem cibi, non est contra rationem, dum modo id sanitati non noceat; similiter odorari flores, aut res aromaticas, ob solam delectationem ex bono odore capiendam; aut inspicere pulchras, ob solam delectationem quam visus in earum aspectu percipit; vel audire musicam ad capiendam auditivam delectationem, non est malum, nec peccatum, quis enim hæc damnet? Ergo agere aliquid ob solam delectationem capiendam, seu operationem aliquam ad bonum delectabile tanquam ad finem ordinare, non est malum, nec rationi dissonum.

43 Respondeo, negando Antecedens; cum enim

A operationes non sint propter delectationes, sed è converso delectationes propter operationes, ut docet D. Thomas supra relatus, qui eligit operationem propter delectationem, & propter hanc solam operatur, inordinate agit: unde qui propter solam delectationem comedit aut bibit, vel aliquam aliam operationem sensitivam elicit, peccat; ut non obscure docet Augustinus 10. Confess. cap. 31. ubi loquens de tentatione gulæ, sic ait: *Cum salus sit causa edendi: & bibendi, adjungit se tanquam pedissequa periculosa juvenitas, & plerumque prave conatur, ut ejus causa fiat quod saluta causa me facere vel dico, vel volo: aperte indicans, cum causa solius voluptatis editur aut bibitur, malum esse.* Et cap. 33. agens de voluptate aurium, inquit: *Sed delectatio carnis meae, cui mentem meam enervandam non oportet dari, scpe me fallit, dum rationem sensus non ita comitatur, ut patenter sit posterior, sed tantum quia propter illam meruit admitti, etiam præcurrere aut ducere conetur. Ita in his peccis, non sentio, sed postea sentio.* Et infra: *Cum mihi accidit, ut me amplius cantus quam res que canitur moveat, me peccasse confiteor.* Ergo cum quando aliquid agitur ob solam delectationem, hæc amplius moveat, quam res, & non sit posterior, sed præcurrat ac ducat malum, & peccatum erit.

C Advertendum tamen, ut delectatio sit voluta propter operationem, & argue ad eadem & secundum ordinem rationis, non esse necessarium, ut semper actu & formaliter intendatur bonum honestum, ad quod ex sua natura tendit bona operatio, sed satis esse ut virtualiter sit intentum: unde quamvis quis accedens ad mensam, non cogit de conservatione vitæ, sed solum de cibi delectatione, non propterea peccat, quia talem delectationem propter operationem vitæ conservativam, saltem virtuti licet vult, sicque non inordinate, nisi forte, propter immoderatam concupiscentiam delectationis ciborum, superflue cibum sumat. Et enim (inquit Gregorius) *sumenda sunt, quæ natura necessitas quarit, & non quæ edenda libido suggerit.*

D Ex his intelliges, falsam esse, & bonis motibus adversam Joannis Sanctii sententiam, qui disp. 23. num. 25. contendit *finem solius delectationis in conjugatis, nec peccatum quidem esse veniale: sicut non est, pulchrum prospicere campum, fragrantem rosam odoratum, ob voluptatem admovere, suavi melodia liberare aures dare.* Hæc enim doctrina aperte repugnat SS. Patribus, præsertim Augustino lib. de bono conjugali cap. 6. sic dicente: *Conjugalis concubitus generandi gratia non habet culpam; concupiscentia verò satanda, sed tamen cum conjugate, propter fidem thori, venialem habet culpam.* Et cap. 7. *Reddere debitum conjugale (inquit) nullus est criminis, exigere autem ultra generandi necessitatem, est culpe venialis.* Item 4. contra Julian. cap. 14. ait: *Hoc malo (libidinis) bene utuntur nuptia, cum conjuges procreant filios per illam, nihilque faciunt propter illam.* Unde lib. 5. cap. 12. asserit, quod si aliter quam per concubitum pesserit procreari proles, & tamen concubuerint conjuges, aperte libidini cedentes, atque illo malo uterentur male. Cum verò propter quod sexus ambrosio sunt instituti, nisi eorum commixtione non nascitur homo, propter hoc mixti conjuges, illo malo utuntur bene, si autem de libidine quarunt etiam voluptatem, venialiter male. Et superius lib. 2. ejusdem operis cap. 10. dixerat, *Conjuges contrahere unde quotidie dicunt: Dimitte nobis debita nostra, quando modum generat.*

Rationi necessarium causa solius voluptatis excedunt. Si-
milia habet Gregorius magnus lib. 12. moral.
cap. 17. alias 20. Tunc (inquit) solum conjuges in
admissione sine culpa sunt, cum non pro explenda libi-
dine, sed pro suscipienda prole miscentur. Et de cura
Pastoralis p. 3. admonit. 28. Admonendi sunt conjun-
ges ut suscipienda proles se meminerint causa conjun-
ctis; & cum immoderata admixtioni servientes, propo-
sitionis articulum in usum transferunt voluptatis, per-
pendant quod licet extra non est, in ipso tamen conjugio,
conjugii iura transcendunt. Unde necesse est ut crebria
exhortationibus moveantur, ut desistant, quod pul-
chram copula speciem, admixtione voluptatibus sedant.
Hos duces catervatim secuti sunt Scholastici,
signanter Magister sententiarum lib. 4. dist. 26
& 31. D. Thomas ibidem qu. 2. art. 2. ubi ait:
Duobus solis modis conjuges absque omni peccato conve-
niunt, scilicet causa procreanda proles, & debiti red-
dendi, alias semper est ibi peccatum ad minus veniale.

Ex quo patet falsum esse quod ait Tamburi-
nus 7. lib. cap. 3. §. 5. num. 5. nempe, ut omne pec-
catum etiam veniale vitetur, finis in matrimonii usu
aliquis ex his quatuor esse debet; proles in Dei cultu pro-
creanda; carnis concupiscentia sedanda; sanitas propria
conservanda; propria obligatio satisfacienda.
Patet, inquam, hoc esse falsum: cum D. Tho-
mas duos solum agnotat, propter quos sine
culpa actus conjugalis fieri possit, nempe cau-
sam procreandae proles, & reddendi debitum
conjugale; & D. Augustinus supra relatus asse-
rat, quod dum conjuges de libidine quaerunt
voluptatem, venialiter peccant.

Obijciat tertiò: Actus qui sunt ob solam
commoditatem naturae, ut fricare manus ad de-
pellendum frigus, deambulare ad juvandam di-
gestionem, & tuendam sanitatem, & similes,
nec sunt boni, nec mali: Ergo sunt indifferentes.
Consequenter patet, Antecedens probatur. Et in
primis quod tales actus non sunt boni, videtur
manifestum: tum quia non sunt ob honestatem
virtutis, sed ob solam naturae commoditatem:
tum etiam quia si essent actus virtuosus, possent
esse materia voti; quod est ridiculum, stultum
enim esset tales actus votere. Quod autem non
sunt mali, etiam patet: quia aliàs essent materia
sufficiens confessionis: cujus oppositum ex eo
constat, quod nemo de illis se accusat, nec facer-
dos aliquis absolvit accusantem se tantum de il-
lis. Unde D. Hieronymus epist. 89. ad Augusti-
nam, quae etiam est II. inter epistolas Augustini,
loquens de his actibus indifferentibus, & ad so-
lam naturae commoditatem pertinentibus, in-
quit: Bonum est continentia, malum est luxuria,
inter utrumque indifferens ambulare, digerere alvi
sua, capiti: naribus purgamenta projicere, sputum
vomacata jacere, hoc non est bonum, nec malum: sive
cum feceris, sive non feceris, nec justitiam habebis, nec in-
justitiam.

Ad hoc argumentum patet responsio ex su-
pra dictis: diximus enim supra quod si praedicti
actus ad sanitatem & ad rectam corporis huma-
ni dispositionem, aliumve honestum finem
fuerint aliquo modo necessarii, vel utiles, in eis-
que debitus modus & mensura servetur, verè
sunt actus boni & honesti, sicut alii quibus salu-
ti corporis providemus; unde de se ordinantur
ad bonum virtutis, saltem virtualiter, & dictan-
tur à recta ratione & prudentia, proceduntque
naturaliter in nos: ipsos dilectione, quae honesta
est, & bona moraliter. Non tamen ut plurimum

A sunt materia congrua voti: quia hoc debet esse
de bono meliori, & saepe quamvis exercere illos
actus sit bonum, melius est mortificationis gra-
tia ab illis abstinere: sicut licet sit bonum carni-
bus velci temperare, non est per se materia voti,
quia melius est ab eis propter Deum abstinere.
Si verò praedicti actus ob solam delectationem
exerceantur, sunt peccata venialia; sicut actus
conjugalis, propter solam delectationem fa-
ctus, est malus moraliter, & veniale peccatum,
ut supra vidimus; unde sicut iste actus est suffi-
ciens materia confessionis, ita & illi qui ad na-
turae commoditatem pertinent, quando sunt
deliberati, & propter solam delectationem
fiunt. Quia tamen similes actus ut plurimum si-
ne deliberatione ex sola imaginatione fiunt, & si
fiant cum consilio & deliberatione rationis, ad
sanitatem, vel honestam recreationem, vel natu-
rae quietem & solatium virtualiter saltem re-
feruntur, regulariter sunt materia dubia, & ideo
prudens sacerdos raro debet his solum absolu-
tionem impendere, sed monere poenitentem, ut
de aliis, licet jam confessis, quae certe scit fuisse
peccata, se accuset.

Ad locum autem D. Hieronymi, in quo vim
maximam faciunt Adversarii, facile responde-
tur, ipsum solum velle, actus illos naturales,
quos ibi recenset, non esse ex tua specie & ob-
jecto determinate bonos, aut malos, sed indiffe-
rentes; observationem verò antiquae legis, de
qua ibi loquitur, semper fuisse aut determinate
bonam, aut determinate malam ex sua specie;
nam ante adventum & passionem Christi erat
determinate bona, post ejus passionem deter-
minative mala, cum legalia per Christi passio-
nem & novae legis promulgationem fuerint ab-
rogata, Non asserit tamen Hieronymus, actus il-
los naturales, quos ibi enumerat, prout sunt in
individuo, & sunt vestiti suis circumstantiis, esse
indifferentes, quia possunt ex circumstantiis
vitari: nam si quis ipse in alium projiceret ex
contemptu, aut ventrem in loco sacro purgaret,
absque dubio peccaret: sicut licet praecipua &
sacrificia antiquae legis, ante adventum Christi
essent ex se & ex sua specie determinate bona, &
Deo gratissima, tamen ex pravo fine, aut ex al-
liis circumstantiis, eorum adimpletio saepe fie-
bat, mala ac Deo invisa & abominabilis, ut ipse
conqueritur Isaia: in his verbis: Quo mihi multi-
tudinem victimarum vestrarum, dicit Dominus? Ple-
num sum: holocausta arietum, & adipem pinguium,
& sanguinem vitulorum & agnorum & hircorum no-
lui &c.

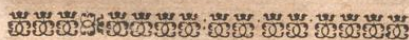
Instat Vazquez, & contendit, D. Hierony-
mum loco citato admittere actus indifferentes
non solum in specie, sed etiam in individuo,
E subdit enim, sive feceris, sive non feceris, nec justitiam
habebis, nec injustitiam; ly autem feceris (inquit
Vazquez) denotat exercitium actionis in indi-
viduo, cum actus non possit fieri nisi in indivi-
duo & singulari.

Verum haec instantia frivola est: nam sicut si
ego, qui censeo non dari actum indifferentem
in individuo, dicerem: Ire in agrum, neque est bo-
num neque malum, sed indifferens: unde sive vadat sive
non vadat, neque bonum fecisti, neque malum, inep-
tissime quis interpretaretur quod pono actum
in individuo indifferentem: ita patiter inepte
arguit Vazquez, dum infert Hieronymum ad-
mittere actus indifferentes in individuo, quia de

de actibus supra enumeratis dicit: *sive feceris, sive non feceris, nec justitiam habebis, nec injustitiam*. Nam *esto ly feceris* denotet actum particularem & in individuo, potest tamen & debet intelligi Hieronymus de illis opetibus sumptis in particulari, & ut fiunt in individuo, secundum id individuale quod habent ex objecto; ex qua parte verum est, praedictos actus, sive fiant, sive non fiant, neque ad justitiam nec ad injustitiam pertinere. Ob hoc tamen non negat quod ex fine, & aliis circumstantiis, quae objecto & speciei accidunt, debeant tales actus habere bonitatem aut malitiam, supposito quod fiant cum deliberatione.

45 Objicies quartò: Si quis ob exercitium duntaxat propriae libertatis, aliquem actum ex specie & objecto indifferentem eliceret, v.g. festucam de terra levaret, talis actus neque esset bonus & honestus, neque malus & vitiosus; sed omnino indifferens; cum exercere propriam libertatem, non sit determinatè bonum, aut determinatè malum, sed purè indifferens: Ergo potest dari actus indifferens in individuo.

46 Respondeo, quod si aliquis semel tantum aut bis aliquem actum ex specie & objecto indifferentem faceret, eo solo fine ut libertatem exerceret, talis actus esset bonus & honestus; haereret enim finem honestum, scilicet exercitium propriae libertatis, quam aliquando exercere, etiam circa actum ex objecto indifferentem, honestum est. Si verò saepe vellet ob eum duntaxat finem operari, tales actus non essent boni & honesti, sed mali & otiosi: quia licet semel aut iterum exercere libertatem circa actus indifferentes, honestum sit, & rationi consonum, saepius tamen id facere, nullam habet honestatem, sed otiositatem.



DISPUTATIO VI.

De moralitate actus interioris.

An questionem 19. D. Thoma.

1 **E** GIMUS hucusque cum D. Thoma qu. 18. de moralitate actuum humanorum in communi: nunc breviter dicendum de moralitate actuum interiorum, qui sunt praecipue intentio & electio, de qua S. Doctor qu. 19.

ARTICULUS I.

An bona intentio ex prava electione vitietur, & electio prava ex bona intentione reficitur: vel saltem bonitas intentionis diminuat malitiam electionis?

TRIA hic inquirimus, seu tres difficultates breviter hic discutendas movemus. Prima est, an actus intentionis, qui ex se & ex proprio objecto non habet unde vitietur, sed ex illa parte foret bonus, ex eo quod sit causa malae electionis reddatur malus: v.g. cum quis ex intentione efficaci dandi eleemosynam, furatur ut tribuat eleemosynam, quaeritur an intentio illa sit mala, seu vitiosa ex electione hujus mali medii? Se-

A cunda difficultas est, an intentio boni finis possit aliquando totaliter auferre malitiam electionis pravi medii: v.g. an liceat aliquando mentiri ad tuendam vitam proximi, vel aliquod grave damnum evitandum? Vel utrum virgo, ut in valorem suae pudicitiae effugiat, possit absque peccato se praecipitare in flumen, aut sibi manus violentas inferre? Tertio quaeritur, an supposito quod intentio boni finis non auferat totaliter malitiam pravae electionis, eam saltem aliquantulum minuat: ita ut furturn quod fit ex intentione dandi eleemosynam, non sit adeo grave, sicut esset, si absque hujus boni finis intentione fieret.

S. I.

Prima difficultas resolvitur.

Dico primò: Quando intentio per se & necessario cum prava electione connectitur, ab ea vitietur; sed si per accidens tantum, & ex malitia eligentis, cum ea conjugatur.

Probatur prima pars: Quando intentio per se & necessario cum prava electione connectitur, in eam influit, ipsamque virtualiter continet, nam intentio est voluntas circa finem, non quomodocumque, sed ut acquirendum per media, & ex ipsa movetur operans ad ea eligenda: Sed quod influit in peccatum, seu trahit voluntatem ad illud, malum est: Ergo intentio quae per se cum prava electione connectitur, eamque necessario infert, est mala, & à tali electione vitietur. Unde S. Bernardus in libro de dispensatione & praecipio cap. 17. dicit quod *ut rectum sit oculi intentionis, duo requiruntur, nempe charitas in intentione, & veritas in electione: hoc est rectitudo finis, & medii electi.*

Probatur secundò: Actus humani bonitatem aut malitiam moralem desumunt à circumstantiis, ut supra ostensum est: Sed cum aliquis ex intentione efficaci dandi eleemosynam furatur, tale furturn est circumstantia illius intentionis:

D Ergo eam vitiat & corrumpit. Minor probatur: Effectus per se ex aliqua actione sequens, est circumstantia *Quid:* id etiam quod ad aliquid faciendum praestat opem & auxilium, est ejus circumstantia, nimirum circumstantia *Quibus auxiliis:* Sed cum aliquis ex intentione efficaci dandi eleemosynam furatur, furturn est effectus per se ex tali intentione sequens, & medium cujus ope & auxilio utitur ad finem illum obtinendum: Ergo ex duplici capite est circumstantia illius intentionis.

Probatur tertio: Sic se habent intentio & electio in practicis, sicut principium & conclusio in speculativis, ut docet Philosophus 7. Ethic. cap. 8. Sed quando ex aliquo principio per bonam consequentiam inferret conclusio falsa, tale principium in se falsum est: Ergo similiter cum ex intentione per se & necessario inferretur prava electio, seu eligitur malum medium, talis intentio est in se mala & vitiosa.

E Ex his probata manet secunda pars conclusio. **¶** nis: Nam quando intentio non connectitur per se cum prava electione, quod assumatur malum medium, non provenit ex intentione, quae id non exigit, nec ad id determinat voluntatem, cum illa sit conjuncta electione medii honesti, quo finis posset obtineri, sed malum medium provenit ex pravitare voluntatis illud eligentis: Ergo tunc electio talis medii non reddit malum primum intentionem: sicut cum ex defectu arguentis,